Länsstyrelsen Norrbotten

Datum
2013-05-27

Diarienummer
511-9016-11

NVR ID
NR2040453

BILDANDE AV NATURRESERVATET SAMMAKKOVAARA I PAJALA KOMMUN

BESLUT

Med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken (1998:808), MB, beslutar Länsstyrelsen att det område som utmärkts på bifogad karta, bilaga 1, skall utgöra naturreservatet Sammakkovaara.

Med stöd av 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. (1998:1252) fastställer Länsstyrelsen bifogad skötselplan (bilaga 4) med mål, riktlinjer och åtgärder för reservatets skötsel och förvaltning. I enlighet med 2 § ovannämnda förordning ska Länsstyrelsen vara förvaltare av naturreservatet.

För att tillgodose syftet med reservatet beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap 5, 6 och 30 §§ MB samt 22 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. att nedan angivna föreskrifter ska gälla i reservatet.

SYFTE

Syftet med reservatet är att bevara områdets värdefulla naturmiljö och opåverkade karaktär. Reservatet ska bevara den biologiska mångfalden i området och ge förutsättningar för skogar, våtmarker och andra ingående ekosystem att utvecklas naturligt. Syftet är även att de delar av reservatet som idag har lägre naturvärden ska utvecklas i riktning mot ett naturligt tillstånd.

Inom ramen för dessa mål ska ge möjlighet till naturupplevelser, friluftsliv och vetenskaplig forskning i orörd natur.

Syftet ska nås genom att:

- Inget skogsbruk bedrivs i området.
- Exploateringar och annan verksamhet som kan skada naturmiljön i området förhindras.
- Området lämnas för fri utveckling med möjlighet till avveckling av främmande trädslag samt naturvårdsbränning och/eller stängsling efter särskild utredning. I arronderingsmarker och utvecklingsmarker kan även andra åtgärder genomföras.
- Vid behov återställa områdets naturliga hydrologi genom att till exempel lägga igen diken.
- Trädfällning och påverkan på markskiktet undviks vid alla typer av åtgärder, med undantag för avveckling av främmande trädslag.

UPPGIFTER OM NATURRESERVATET

Naturreservatets namn:	Sammakkovaara
Kommun:	Pajala
Lägesbeskrivning:	20 km NV om Pajala
Area:	ca 146 ha
Fastigheter och ägare:	Allmänningsskogen 1:1 (del av), Staten genom Naturvårdsverket
Sameby:	Muonio

RESERVATSFÖRESKRIFTER

A. Föreskrifter enligt 7 kap 5 § MB om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden inom reservatet.

<u>Utöver vad som annars gäller enligt lag är det förbjudet att:</u>

1. Bedriva skogsbruk.
2. Fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar eller tillvarata vindfällen.
3. På annat sätt än vad som anges under punkterna 1 och 2 skada eller förändra mark eller vegetation, till exempel genom att borra, anordna upplag, gräva, schakta eller dumpa.
4. Uppföra byggnad eller annan fast anläggning.
5. Anlägga väg eller led.
6. Anlägga ledningar i luft, mark eller vatten.
7. Bedriva vattenverksamhet, t ex genom vattenreglering eller avledande av vatten.

8. Plantera in växt- eller djurart.
9. Släppa ut eller sprida avloppsvatten, gifter, vådliga ämnen, bekämpningsmedel, kalk eller växtnäringsämnen på land eller i vatten.
10. Framföra motordrivna fordon utanför befintlig väg. Vägens sträckning framgår av bilaga 1.
11. Sätta upp tavla, plakat, skylt, göra inskrift eller andra markeringar i naturen.

Vidare är det utan Länsstyrelsens tillstånd förbjudet att:

12. Utöka eller förändra befintlig byggnad eller anläggning.
13. Uppföra älgtorn.

Undantag från reservatsföreskrifterna i punkt A:

1. Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för förvaltaren att utföra de åtgärder för reservatets vård och skötsel som krävs för att tillgodose syftet med reservatet och som anges i föreskrifter med stöd av 7 kap. 6 § MB i detta beslut.
2. Ovanstående föreskrifter ska inte heller utgöra hinder för underhåll av befintliga byggnader, vägar eller andra anläggningar. Innan större underhållsåtgärder ska samråd ske med Länsstyrelsen. Exempel på sådana åtgärder är byte av vägtrummor, dikesrensning samt breddning/trädsäkring av kraftledningar.
3. Utan hinder av ovanstående föreskrifter får renskötsel utövas i enlighet med rennäringslagen (1971:437). Före anordnandet av fasta anläggningar ska samråd ske med Länsstyrelsen enligt 12 kap 6 § MB, enligt vad som framgår av förordningen (1998:904) om täkter och anmälan för samråd.
4. Vid uttransport av fälld älg eller björn får terrängskoter, t ex fyrhjuling, användas. Vid körning ska i första hand befintliga stigar och leder användas och särskild försiktighet ska iakttas för att undvika skador på mark och vegetation.
5. Snöskoteråkning är tillåten i reservatet på väl snötäckt mark. Vid körning ska i första hand befintliga stigar och leder användas och särskild försiktighet ska iakttas för att undvika skador på mark och vegetation.
6. I de fall totalförsvaret har intressen (anläggningar och/eller planerade grupperingsplatser) inom reservatet får tillsyn och skyddsarbetsuppgifter utföras utan hinder av föreskrifterna.

B. Föreskrifter enligt 7 kap 6 § MB om skyldighet att tåla visst intrång

Ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheterna förpliktas att tåla att följande anordningar utförs och att följande åtgärder vidtas som behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet.

1. Utmärkning av reservatet.
2. Uppsättning och underhåll av informationstavla.
3. Naturvårdsbränning efter särskild utredning.
4. Utförande av restaureringsåtgärder av engångskaraktär, exempelvis stängsling av ungskog eller avveckling av främmande trädslag.

5. Genomförande av undersökningar av flora och fauna samt av mark- och vattenförhållanden, inklusive uppföljning av bevarandemål.
6. Tillgängliggörande av reservatet för besökare, t ex genom anläggande och underhåll av parkeringsplats, stigar, eldstäder och vindskydd.

C. Ordningsföreskrifter enligt 7 kap 30 § MB

Utöver vad som annars gäller är det för allmänheten förbjudet att:

1. Fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar.
2. Skada vegetationen i övrigt t ex genom att gräva upp växter såsom ris, örter, mossor eller lavar eller ta bort vedlevande svampar.
3. Fånga, skada eller döda ryggradsdjur. Insamla ägg eller störa djurlivet genom att exempelvis klättra i boträd eller medvetet uppehålla sig i närheten av fågelbo, lya eller gryt.
4. Insamla ryggradslösa djur.
5. Förstöra eller skada berg, jord eller sten på land eller i vatten genom att t ex borra, hacka, spränga, rista, gräva eller måla.
6. Skräpa ner.
7. Göra upp en eld som är större än ca 0,5 meter i diameter. Vid eldning är det endast tillåtet att ta löst liggande kvistar och grenar.
8. Framföra motordrivna fordon utanför befintlig väg. Vägens sträckning framgår av bilaga 1.

Undantag från reservatsföreskrifterna i punkt C:

1. Snöskoteråkning är tillåten i reservatet på väl snötäckt mark. Vid körning ska i första hand befintliga stigar och leder användas och särskild försiktighet ska iakttas för att undvika skador på mark och vegetation.
2. I reservatet är det utan hinder av föreskrifterna tillåtet att jaga och fiska i enlighet med gällande lagstiftning.
3. Bär- och matsvampplockning är tillåtet i området.

SKÄLEN FÖR LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Beskrivning av området

Area:	ca 146 ha
Naturtyper:	Skogsmark ca 136 ha, varav produktiv skog ca 134 ha Myr ca 9 ha Övrig mark ca 1 ha

Sammakkovaara är ett skogsklätt berg som ligger ca 20 km nordväst om Pajala. När havet stod som högst efter den senaste istiden var Sammakkovaara ett kustnära berg som endast låg ett par kilometer väster om kustlinjen. Idag når berget ca 300 meter över havet och ligger drygt 17 mil från Bottenvikskusten. Berggrunden i området domineras av kvartsit. I området finns även rikligt med dränieringsspår efter glacifluvialt smältvatten som skurit rännor genom moränen, ibland ända ned till berggrunden. I förlängningen av rännorna förekommer områden med isälvsediment.

Skogarna i reservatet domineras av förhållandevis produktiva, lövrika barrblandskogar som är tydligt brandpräglade. Många bestånd bär spår efter en skogsbrand som drog genom området i mitten av 1800-talet, men delar av reservatet har även påverkats av en senare skogsbrand som daterats till åren runt 1930. Bränderna har skapat en stor variation av livsmiljöer och skogstyper och spår efter brändernas framfart finns spritt i hela området. Kolade naturstubbar är vanliga och brandljud förekommer allmänt i tallöverståndare i hela reservatet. Även om det förekommer enstaka riktigt gamla tallar med spår efter flera bränder, bär de flesta endast spår av en brand och har uppnått en ålder av omkring 200 år. Brandljud förekommer även i vissa gamla granar och björkar. Det rika inslaget av gamla, grova och högresta överståndare av vårtbjörk är slående och vid inventeringen noterades även en mycket gammal vårtbjörk med dubbla brandljud. Denna urgamla björk har alltså lyckats överleva två skogsbränder, vilket är mycket ovanligt.

Tillgången på död ved varierar mycket inom reservatet. I delar av området, t ex på bergets nordsluttning, har död ved inte hunnit återbildas i någon större mängd efter branden och endast sparsamt med lågor och torrakor förekommer. I andra delar som t ex i området omkring bäcken i områdets östra del, förekommer rikligt med död ved. Även om påverkansgraden i reservatet också varierar, finns spår efter äldre avverkningar i stora delar av reservatet. En del av dessa avverkningar är sannolikt uttag av brandskadat virke som gjorts i samband med den senaste branden.

Spåren efter den skogsbrand som drog genom området på 1930-talet återfinns främst på bergets östsluttning. Efter branden har ett uttag av brandskadad skog gjorts, vilket medfört att gamla tallar med brandljud endast finns kvar fläckvis i bestånden. Delar av sluttningen utgörs idag av fina lövbrännemiljöer, som ibland är helt lövdominerade med stort inslag av asp och sälg. På asp förekommer bland annat stiftgelélav medan man på sälgar i området kan finna den vackert gröna lunglaven, ibland i sällskap av den sällsynta och väldoftande dofttickan.

Mot reservatets bägge utlöpare i nordost har branden bromsat in mot fuktigare mark och skogen övergår i en produktiv, urskogsartad blandskog. Granen dominerar men inslaget av lövträd, främst grov asp, sälg och björk är mycket stort. Brandljud förekommer allmänt i granöverståndarna och tillgången på död ved i olika nedbrytningsstadier av både löv- och barrträd är mycket god. Flera bäckdråg rinner genom området och marken är delvis sumpig och svårframkomlig. Fältskiktet domineras av örter som t ex brudborste, smörboll, lappranunkel och skogsnäva. I bottenskiktet förekommer rikligt av kranshakmossa. På sälgar i området förekommer doftticka medan t ex garnlav och brunpudrad nållav har hittats på gran. En bäck rinner längst områdets östra gräns och i anslutning till denna utgörs skogen av gammal, urskogsartad granskog. Brandljud i gran förkommer allmänt och tillgången på död ved är allmän till fläckvis riklig. På lågor har

ett flertal sällsynta arter som är knutna till naturskogsmiljöer påträffats, bland dessa märks t ex taigaskinn och rosenticka.

Länsstyrelsens bedömning

Det aktuella området vid Sammakkovaara uppvisar naturskogsmiljöer av många skilda slag, tillsammans med en rik mångfald av växter och djur knutna till brandpräglade skogar och andra naturskogsmiljöer. Området bedöms ha mycket höga naturvärden och skogsavverkning eller annan exploatering skulle innebära att dessa värden förstörs. Med anledning av detta har frågan om bildande av ett naturreservat aktualiserats.

Beslutet följer gällande riktlinjer för prioritering av naturreservatsskydd och Sveriges internationella åtaganden om skydd av den biologiska mångfalden, samt Sveriges miljökvalitetsmål. Beslutet ger därmed ett värdefullt bidrag till uppfyllandet av flera miljökvalitetsmål, bland annat *Levande skogar* samt *Ett rikt växt- och djurliv.*

Länsstyrelsen bedömer att ett naturreservat i det aktuella området är förenligt med kommunens översiktsplan och med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. MB.

Vid en vägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap 25 § MB, bedömer Länsstyrelsen att den inskränkning i den enskildes rätt att använda mark och vatten som beslutet innebär, inte går längre än vad som krävs för att syftet med naturreservatet ska tillgodoses.

I enlighet med vad som sägs i 4 och 5 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, bedömer Länsstyrelsen att den föreslagna ordningsföreskriften enligt 7 kap 30 § MB innebär så begränsade konsekvenser, såväl kostnadsmässiga som i övrigt att det saknas skäl för en konsekvensutredning av regelgivningen.

ÄRENDETS BEREDNING

De höga naturvärdena inom naturreservatet Sammakkovaara uppmärksammades i samband med en inventering av skyddsvärda statliga skogar och urskogsartade skogar som Länsstyrelsen och Naturvårdsverket genomförde på uppdrag av regeringen, under åren 2003-2004. Länsstyrelsen genomförde även kompletterande fältinventeringar under 2007 och 2008. Under 2013 löstes ersättningsfrågan för markägaren i området, Pajala allmänning, genom ett större markbyte. Allmänningen fick då mark som köpts in från Sveaskog som ersättning för flera planerade reservat på allmänningsmark. Lantmäteriförrättning pågår och när denna är slutförd kommer reservatet att utgöra en egen fastighet.

Beslutet har föregåtts av samråd med Pajala kommun, som inte har något att erinra mot förslaget. I sitt yttrande poängterar kommunen även att bevarande av områden med höga naturvärden kan gynna turismnäringen i kommunen. Förslaget har även remitterats

till Försvarsmakten, Trafikverket, Skogsstyrelsen och Sveriges Geologiska Undersökning (SGU). Yttranden har inkommit från Försvarsmakten och SGU, som inte något att erinra mot förslaget. SGU har även bidragit med värdefull information om områdets geologi, som inarbetats i reservatsbeslutet.

Muonio sameby har förelagts att yttra sig över förslaget, men avstått. Reservatet berör mindre delar av ett undersökningstillstånd som ägs av Northland Resources AB. Bolaget har därför förelagts att yttra sig över förslaget, men inget yttrande har inkommit.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta beslut kan överklagas hos Regeringen (Miljödepartementet) enligt bilaga 3.

BESLUTETS IKRAFTTRÄDANDE

Beslutet gäller från den dag det vunnit laga kraft, utom vad gäller föreskrifter med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken, vilka gäller omedelbart.

DE SOM DELTAGIT I LÄNSSTYRELSENS BESLUT

I detta ärende har beslut tagits av landshövding Sven-Erik Österberg, efter föredragning av naturvårdshandläggare Per-Anders Jonsson. I den slutliga handläggningen av ärendet deltog även chefen för naturvårdsenheten Ulf Bergelin samt juristen Maria Leijon.

Sven-Erik Österberg

Per-Anders Jonsson

Bilagor:

1. Karta över reservatet
2. Översiktskarta
3. Hur man överklagar
4. Skötselplan

Länsstyrelsen
Norrbotten

511-9016-11 NR2040453 Bilaga 1

Naturreservatet Sammakkovaara

Area ca 146 ha
Skala 1:15 000

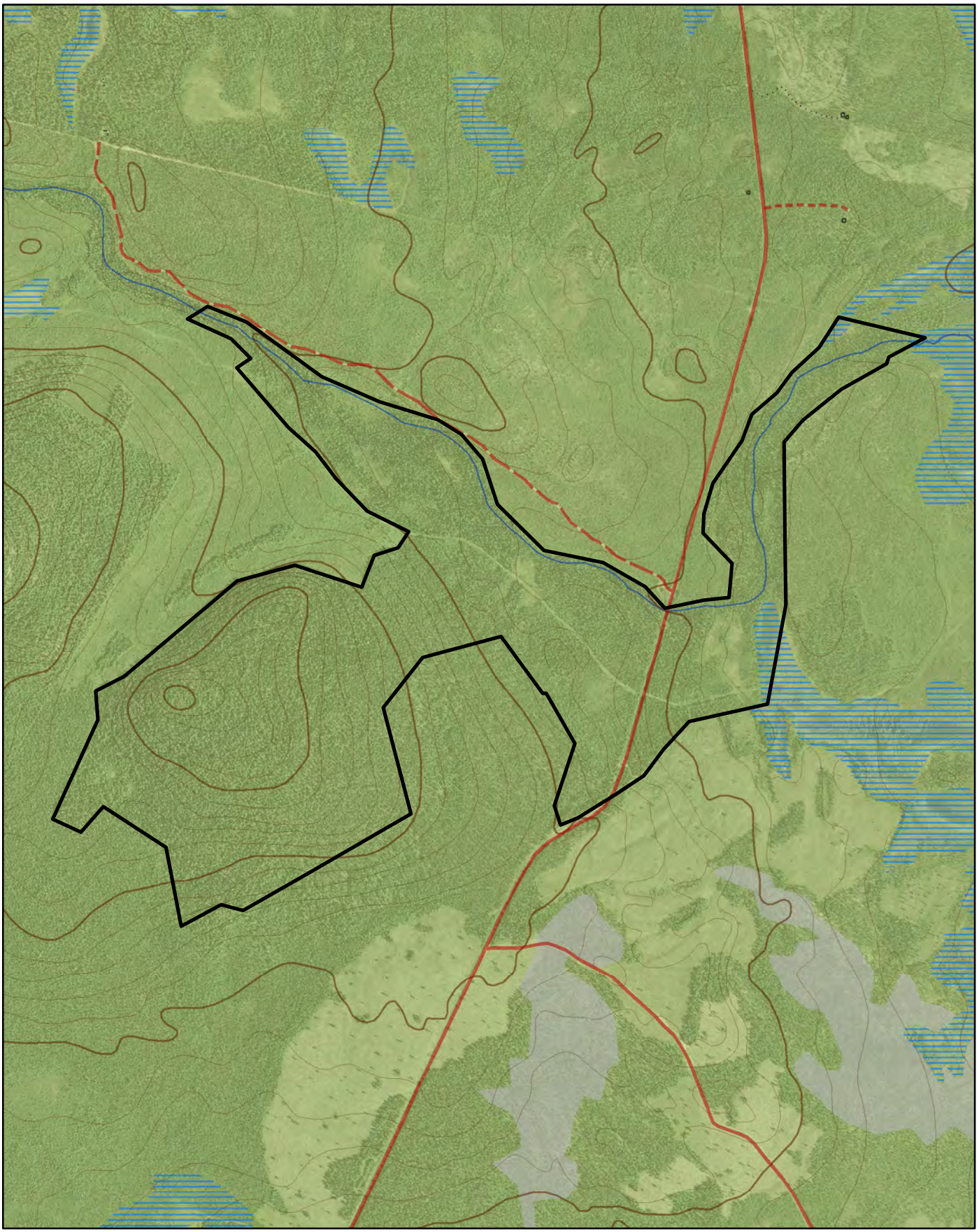

© Länsstyrelsen Norrbotten och © Lantmäteriet

Gräns för naturreservatet

0 250 500 750 1 000 1 250 1 500 Meter

N

Länsstyrelsen Norrbotten

Naturreservatet Sammakkovaara

Pajala kommun

Skala 1:100 000

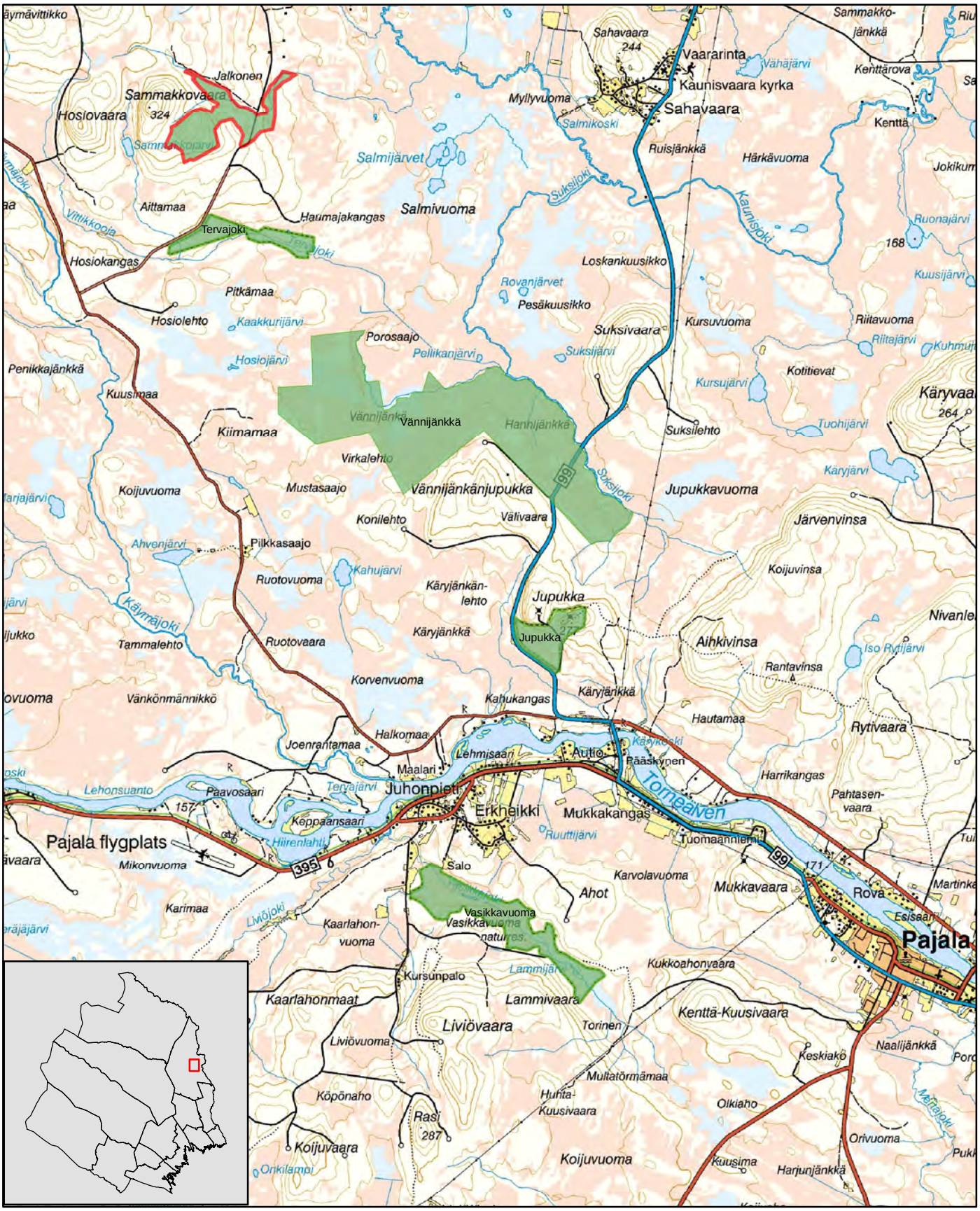

© Copyright Lantmäteriet 2011. Ur GSD - Produkter, ärende 106-2004/188

Sammakkovaara

Övriga naturreservat

0 1 2 3 4 5 6 7 Kilometer

N

Länsstyrelsen
Norrbotten

Bilaga 3

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Om Ni vill överklaga länsstyrelsens beslut ska Ni skriva till

Regeringen, Miljödepartementet. Ni ska skicka eller lämna in Ert överklagande till

Länsstyrelsen i Norrbottens län, 971 86 LULEÅ

För att Ert överklagande ska kunna prövas måste överklagandet ha kommit in till länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag Ni fick del av beslutet. Länsstyrelsen skickar därefter överklagandet till Regeringen, Miljödepartementet.

Ni ska i Ert överklagande ange

* vilket beslut Ni överklagar (ärendets diarienummer och beslutsdag),
* hur Ni vill att beslutet ska ändras och varför,
* Ert namn, postadress och telefonnummer.

Ni ska underteckna Ert överklagande. Om Ni anlitar ombud kan istället ombudet underteckna överklagandet. I så fall ska fullmakt bifogas.

Om Ni behöver ytterligare upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till länsstyrelsen, telefon 010-225 50 00.

Länsstyrelsen Norrbotten

Datum
2013-05-27

Diarienummer
511-9016-11

NVR ID
NR2040453

SKÖTSELPLAN FÖR NATURRESERVATET SAMMAKKOVAARA

Denna skötselplan är en bilaga till Länsstyrelsens beslut 2013-05-27 om bildande av naturreservatet Sammakkovaara.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. ALLMÄNT ... 1
1.1 Reservatets syfte ... 2
1.2 Beskrivning av området ... 2
2. BEVARANDEMÅL NATURVÄRDEN ... 3
2.1 Skog ... 3
2.1.1 Skogliga värdekärnor ... 4
2.1.2 Skogliga utvecklingsmarker ... 4
2.1.3 Naturvårdsbränning ... 5
2.1.4 Hantering av spontana bränder ... 5
2.1.5 Avveckling av främmande trädslag ... 5
2.2 Våtmarker och vattendrag ... 5
3. FRILUFTSLIV OCH INFORMATION ... 6
3.1 Information ... 6
3.2 Anläggningar ... 6
3.3 Stigar och leder ... 7
4. GRÄNSER ... 8
5. TILLFARTSVÄGAR ... 8
6. SAMMANFATTNING AV SKÖTSELÅTGÄRDER ... 8

BILAGOR
A. Översiktskarta
B. Funktionsklassning skog, Information och Tillgänglighet
C. Artlista

1. ALLMÄNT

Denna skötselplan anger riktlinjerna och målen för skötseln av **naturreservatet Sammakkovaara**. Vid planering och utförande av skötselåtgärder ska syftet med naturreservatet och reservatsföreskrifterna vara styrande. Andra aktuella regelverk och riktlinjer ska också beaktas.

Naturvårdsverket är markägare i hela reservatet.

Skötselplanen ska ses över minst vart 10:e år och vid behov revideras.

POSTADRESS 971 86 LULEÅ | BESÖKSADRESS Stationsgatan 5 | TELEFON 010-225 50 00 | TELEFAX 0920-22 84 11 | E-POST norrbotten@lansstyrelsen.se | INTERNET www.lansstyrelsen.se/norrbotten

1.1 Reservatets syfte

Syftet med reservatet är att bevara områdets värdefulla naturmiljö och opåverkade karaktär. Reservatet ska bevara den biologiska mångfalden i området och ge förutsättningar för skogar, våtmarker och andra ingående ekosystem att utvecklas naturligt. Syftet är även att de delar av reservatet som idag har lägre naturvärden ska utvecklas i riktning mot ett naturligt tillstånd.

Inom ramen för dessa mål ska ge möjlighet till naturupplevelser, friluftsliv och vetenskaplig forskning i orörd natur.

Syftet ska nås genom att:

- Inget skogsbruk bedrivs i området.
- Exploateringar och annan verksamhet som kan skada naturmiljön i området förhindras.
- Området lämnas för fri utveckling med möjlighet till avveckling av främmande trädslag samt naturvårdsbränning och/eller stängsling efter särskild utredning. I arronderingsmarker och utvecklingsmarker kan även andra åtgärder genomföras.
- Vid behov återställa områdets naturliga hydrologi genom att till exempel lägga igen diken.
- Trädfällning och påverkan på markskiktet undviks vid alla typer av åtgärder, med undantag för avveckling av främmande trädslag.

1.2 Beskrivning av området

Area:	ca 146 ha	
Naturtyper:	Skogsmark	ca 136 ha varav produktiv skog ca 134 ha
	Myr	ca 9 ha
	Övrig mark	ca 1 ha

Sammakkovaara är ett skogsklätt berg som ligger ca 20 km nordväst om Pajala. När havet stod som högst efter den senaste istiden var Sammakkovaara ett kustnära berg som endast låg ett par kilometer väster om kustlinjen. Idag når berget ca 300 meter över havet och ligger drygt 17 mil från Bottenvikskusten. Berggrunden i området domineras av kvartsit. I området finns även rikligt med dränieringsspår efter glacifluvialt smältvatten som skurit rännor genom moränen, ibland ända ned till berggrunden. I förlängningen av rännorna förekommer områden med isälvsediment.

Skogarna i reservatet domineras av förhållandevis produktiva, lövrika barrblandskogar som är tydligt brandpräglade. Många bestånd bär spår efter en skogsbrand som drog genom området i mitten av 1800-talet, men delar av reservatet har även påverkats av en senare skogsbrand som daterats till åren runt 1930. Bränderna har skapat en stor variation av livsmiljöer och skogstyper och spår efter brändernas framfart finns spritt i

hela området. Kolade naturstubbar är vanliga och brandljud förekommer allmänt i tallöverståndare i hela reservatet. Även om det förekommer enstaka riktigt gamla tallar med spår efter flera bränder, bär de flesta endast spår av en brand och har uppnått en ålder av omkring 200 år. Brandljud förekommer även i vissa gamla granar och björkar. Det rika inslaget av gamla, grova och högresta överståndare av vårtbjörk är slående och vid inventeringen noterades även en mycket gammal vårtbjörk med dubbla brandljud. Denna urgamla björk har alltså lyckats överleva två skogsbränder, vilket är mycket ovanligt.

Tillgången på död ved varierar mycket inom reservatet. I delar av området, t ex på bergets nordsluttning, har död ved inte hunnit återbildas i någon större mängd efter branden och endast sparsamt med lågor och torrakor förekommer. I andra delar som t ex i området omkring bäcken i områdets östra del, förekommer rikligt med död ved. Även om påverkansgraden i reservatet också varierar, finns spår efter äldre avverkningar i stora delar av reservatet. En del av dessa avverkningar är sannolikt uttag av brandskadat virke som gjorts i samband med den senaste branden.

Spåren efter den skogsbrand som drog genom området på 1930-talet återfinns främst på bergets östsluttning. Efter branden har ett uttag av brandskadad skog gjorts, vilket medfört att gamla tallar med brandljud endast finns kvar fläckvis i bestånden. Delar av sluttningen utgörs idag av fina lövbrännemiljöer, som ibland är helt lövdominerade med stort inslag av asp och sälg. På asp förekommer bland annat stiftgelélav medan man på sälgar i området kan finna den vackert gröna lunglaven, ibland i sällskap av den sällsynta och väldoftande dofttickan.

Mot reservatets bägge utlöpare i nordost har branden bromsat in mot fuktigare mark och skogen övergår i en produktiv, urskogsartad blandskog. Granen dominerar men inslaget av lövträd, främst grov asp, sälg och björk är mycket stort. Brandljud förekommer allmänt i granöverståndarna och tillgången på död ved i olika nedbrytningsstadier av både löv- och barrträd är mycket god. Flera bäckdråg rinner genom området och marken är delvis sumpig och svårframkomlig. Fältskiktet domineras av örter som t ex brudborste, smörboll, lappranunkel och skogsnäva. I bottenskiktet förekommer rikligt av kranshakmossa. På sälgar i området förekommer doftticka medan t ex garnlav och brunpudrad nållav har hittats på gran. En bäck rinner längst områdets östra gräns och i anslutning till denna utgörs skogen av gammal, urskogsartad granskog. Brandljud i gran förkommer allmänt och tillgången på död ved är allmän till fläckvis riklig. På lågor har ett flertal sällsynta arter som är knutna till naturskogsmiljöer påträffats, bland dessa märks t ex taigaskinn och rosenticka.

2. BEVARANDEMÅL NATURVÄRDEN

2.1 Skog

Skogarna i reservatet utgörs till övervägande del av naturskogsmiljöer i olika successionsstadier efter brand. Påverkansgraden varierar inom området och det är främst i delar av reservatet som i högre grad är påverkade av skogsbruk som aktiv

naturvårdsskötsel kan komma att bli aktuellt. Med utgångspunkt från ovanstående har reservatets skogar delats in i olika s k funktionsklasser som vart och ett har specifika bevarandemål (Bilaga B). Bevarandemålen styr sedan vilket typ av naturvårdande skötsel som planeras.

Bevarandemål

- Arealen skogliga värdekärnor i reservatet får inte minska. Målet är istället att arealen värdekärna gradvis ska öka i takt med att utvecklingsmarker uppnår statusen värdekärna.
- Områdets naturvärden ska bevaras och växt och djurlivet skall tillåtas utvecklas fritt. Förändringar i naturtillståndet ska endast ska ske genom naturlig succession och naturliga processer.
- Främmande trädslag som t. ex. *Pinus contorta* ska inte förekomma i naturreservatet.

Skötselåtgärder

- Inga aktiva skötselåtgärder, med undantag för borttagande av främmande trädslag som upptäcks inom reservatet.

2.1.1 Skogliga värdekärnor

Motsvarar naturtypen 9010 Västlig Taiga

De skogliga värdekärnorna i reservatet är variabla men domineras av brandpräglade och förhållandevis bördiga barrblandskogar med stort inslag av lövträd. I stora delar av reservatet har död ved inte hunnit återskapas i någon större mängd efter den senaste branden. Många bestånden är dock nu på väg in i en successionsfas med kraftig självgallring, vilket kommer att skapa rikliga mängder död ved och goda förutsättningar för många naturskogsarter. Reservatets värdekärnor ska därför lämnas för fortsatt fri utveckling.

Skog av den typ som finns inom värdekärnorna i reservatet är mycket sällsynt i omgivande produktionslandskap. Det är därför viktigt att inga aktiva skötselinsatser genomförs som kan äventyra områdets höga naturvärden.

2.1.2 Skogliga utvecklingsmarker

De bestånd som uppkommit efter branden på 1930-talet redovisas i bilaga B som utvecklingsmark. Skogarna i denna del av området har i högre utsträckning påverkats av skogsbruk, bland annat gjordes ett större uttag av brandskadad skog i anslutning till den senaste branden. Gamla överståndare förekommer därför endast fläckvis i beståndet och även tillgången på död ved varierar mycket. Lövandelen är dock genomgående hög och delar av området bedöms redan idag ligga nära gränsen till skoglig värdekärna.

Länsstyrelsen bedömer inte att det krävs några aktiva skötselinsatser för att höja naturvärdena i utvecklingsmarkerna. Istället kommer en fortsatt fri utveckling resultera i

att naturvärdena i dessa områden kommer att öka relativt snabbt på naturlig väg. Bland annat kommer en ökande självgallring medföra att mängden död ved gradvis kommer att öka, särskilt i tätare delar av bestånden.

2.1.3 Naturvårdsbränning

Skogarna i reservatet är tydligt brandpräglade, vilket innebär att naturvårdsbränning skulle kunna vara en tänkbar skötselmetod. Eftersom reservatet utgörs av ett berg där både vatten och naturliga begränsningslinjer saknas, är det dock av praktiska skäl problematiskt att genomföra en kontrollerad naturvårdsbränning. Det finns dessutom en risk för ett oönskat förlopp med till exempel alltför intensiv brand med hög dödlighet vilket skulle kunna förstöra höga befintliga värden i reservatet.

Med anledning av detta bedöms det inte lämpligt att genomföra naturvårdsbränning i reservatet.

2.1.4 Hantering av spontana bränder

Av samma skäl som ger dåliga förutsättningar för kontrollerade naturvårdsbränningar, bedöms det inte vara möjligt att tillåta spontant uppkomna skogsbränder inom reservatet. Risken för att en spontanbrand skulle kunna sprida sig utanför reservatet bedöms som stor och reservatets topografi innebär också en stor risk för en mycket våldsam brand där stora delar av reservatets nuvarande värden skulle kunna gå förlorade.

Bränder som uppstår i reservatet ska därför släckas. Vid släckningsarbete ska så skonsamma metoder som möjligt användas och befintliga begränsningslinjer så som vägar, vattendrag och rågångar nyttjas i första hand. Fysiska ingrepp som fällning av träd eller anläggande av mineralgator ska undvikas.

2.1.5 Avveckling av främmande trädslag

Målsättningen inom alla skyddade områden är att främmande trädslag (t ex *Pinus contorta*) inte ska finnas. Inom reservatet finns idag inga uppgifter om att contorta skulle ha etablerats. Om främmande trädslag upptäcks i samband med gränskontroll eller andra besök till området ska detta rapporteras och åtgärdas.

2.2 Våtmarker och vattendrag

Länsstyrelsen har inte genomfört någon riktad naturvärdesinventering av reservatets våtmarker eller vattendrag. Vi har därför ingen kännedom om att områdets hydrologi har påverkats av exempelvis markavvattning eller annat.

Bevarandemål

- Naturliga hydrologi ska bevaras och växt och djurlivet skall tillåtas utvecklas fritt. Förändringar i naturtillståndet ska endast ska ske genom naturlig succession och naturliga processer.

Skötselåtgärder
- Inga aktiva skötselåtgärder.

3. FRILUFTSLIV OCH INFORMATION

Skogarna i Sammakkovaara är ett förhållandevis okänt utflyktsmål. I området saknas anläggningar för rörligt friluftsliv och området nyttjas så vitt Länsstyrelsen känner till endast i begränsad omfattning för jakt, utflykter och bärplockning. Genom att området nu ges naturreservatsstatus kommer områdets höga natur- och friluftslivsvärden bli mer kända, vilket kan innebära ett förändrat besökstryck. Grunden för friluftslivet inom reservatet är att det ska ske utifrån områdets naturgivna förutsättningar. Med det förhållandevis låga besökstryck som finns i området idag, bedömer Länsstyrelsen inte att det finns behov av iordningsställa några anläggningar för rörligt friluftsliv i reservatet. Om besökstrycket skulle öka avsevärt, kan det dock bli nödvändigt att ompröva detta ställningstagande.

3.1 Information

Skötselmål
- En informationstavla skall finnas vid reservatet.
- Vid ev. naturvårdande skötselåtgärder ska allmänheten på ett lättillgängligt sätt kunna få information om bakgrund, orsak och mål med åtgärden.
- Informationstavlor skall vara i gott skick och informationen ska vara aktuell.
- Aktuell information om reservatet skall finnas på länsstyrelsens hemsida.

Skötselåtgärder
- Informationsskylt enligt gällande standard skall tas fram och monteras upp inom ett år från det att beslutet vunnit laga kraft. Förslagsvis placeras skylten vid skogsbilvägen som går genom reservatet (bilaga B).
- Information om reservatet läggs ut på Länsstyrelsens hemsida snarast efter att beslutet vunnit laga kraft.
- Löpande kontroller av att informationen på informationsskylten är aktuell och läsbar.
- Vid behov ska sly röjas bort runt informationsskylten.

3.2 Anläggningar

Grunden är att reservatet ska nyttjas för rörligt friluftsliv utifrån sina naturgivna förutsättningar och i dagsläget finns inga anläggningar för rörligt friluftsliv i området. Sammakkovaara har hittills varit ett förhållandevis okänt utflyktsmål, men områdets

reservatsstatus kan tillsammans med förbättrad tillgänglighet på sikt innebära ett förändrat besökstryck.

Behovet av anläggningar för rörligt friluftsliv behöver därför kontinuerligt utvärderas. Om behov uppkommer, ekonomiska förutsättningar finns och det bedöms vara förenligt med reservatets syften kan nya anläggningar för att kanalisera eller främja friluftslivet iordningsställas.

Skötselmål

- Anläggningar ska vara anpassade till naturmiljön och hållas i gott skick.

Skötselåtgärder

- Anläggningarnas skick kontrolleras årligen och förbättras vid behov.
- Anläggningsgraden ska med jämna mellanrum utvärderas.

3.3 Stigar och leder

Så vitt Länsstyrelsen känner till finns inga befintliga leder och stigar i reservatet och vi bedömer inte att det i dagsläget finns några behov av att anlägga någon strövstig i området. Om behov uppstår, t ex på grund av förändrat besökstryck kan det bli aktuellt att utvärdera förutsättningarna för att anlägga en enklare strövstig.

För alla stigar och leder som ska underhållas ska den exakta sträckningen mätas in med GPS. Leder och stigar skall så långt som möjligt anpassas till naturliga förutsättningar för att minimera behovet av röjning och påverkan på naturmiljön. Vid röjning av stigar och leder i reservatet ska alla träd med diameter över 10 cm i brösthöjd lämnas kvar som död ved. Kapning av lågor ska undvikas om framkomligheten istället kan lösas genom t ex kvistning.

Skötselmål

- Markslitaget från besökare får inte bli så stort att det påverkar områdets natur- eller upplevelsevärden negativt.
- Uppmärkta stigar ska hållas framkomliga och markeringarna ska vara tydliga.
- Vägvisare utefter stigarna ska vara tydliga och enhetliga.

Skötselåtgärder

- En uppmärkt strövstig iordningsställs vid behov.
- Om en strövstig anläggs ska sträckningen kvalitetssäkras med hjälp av GPS.
- Stigen ska markeras tydligt och enhetligt och kompletteras med vägvisare där så behövs.
- Kontroll av stigens standard ska göras löpande men minst vart femte år.

4. GRÄNSER

Naturreservatets gränser ska markeras enligt Naturvårdsverkets anvisningar och snarast efter att naturreservatet har beslutats.

Skötselmål

- Reservatets gränser skall vara tydligt markerade enligt Naturvårdsverkets anvisningar.

Skötselåtgärder

- Kontroll av gränsmarkeringarna och rågångar ska göras minst vart tionde år.
- Vid behov röjs rågångar och otydliga markeringar åtgärdas.

5. TILLFARTSVÄGAR

Det finns en skogsbilväg som går genom reservatets östra delar, vid Länsstyrelsens besök i området 2008 var vägen i gott skick. I samband med köpet av Sammakkovaara från Pajala allmänning, har Naturvårdsverket också ansökt om förrättning för den aktuella vägen.

Skötselmål

- Tillfartsvägen till reservatet ska vara i sådant skicka att den kan trafikeras med personbil.

6. SAMMANFATTNING AV SKÖTSELÅTGÄRDER

Avsnitt	Vad	När
1	**Allmänt**	
	Översyn samt eventuell revidering av skötselplan	Vid behov eller senast 2023
2.1	**Skog**	
	Avveckling av främmande trädslag.	Vid behov
3.1	**Information**	
	Informationsskylt tas fram och monteras upp.	Snarast
	Kontrollera att skyltar innehåller aktuell information och är läsbara.	Löpande
	Röjning av sly runt informationsskylt.	Vid behov
	Aktuell information om reservatet ska finnas på länsstyrelsens hemsida.	Snarast/inom två veckor från att beslutet vunnit laga kraft.
3.2	**Anläggningar**	

	Anläggningsgraden utvärderas, bl a med avseende på ev. markslitage.	Löpande
4	**Gränser**	
	Reservatets gränser markeras enligt Naturvårdsverkets standard	Snarast
	Kontroll av att gränsmarkeringarn och rågångar är tydliga.	Minst vart tionde år
5	**Tillfartsvägar**	
	Kontroll av att vägen är framkomlig med personbil	Löpande

Länsstyrelsen Norrbotten

Naturreservatet Sammakkovaara

Pajala kommun

Skala 1:100 000

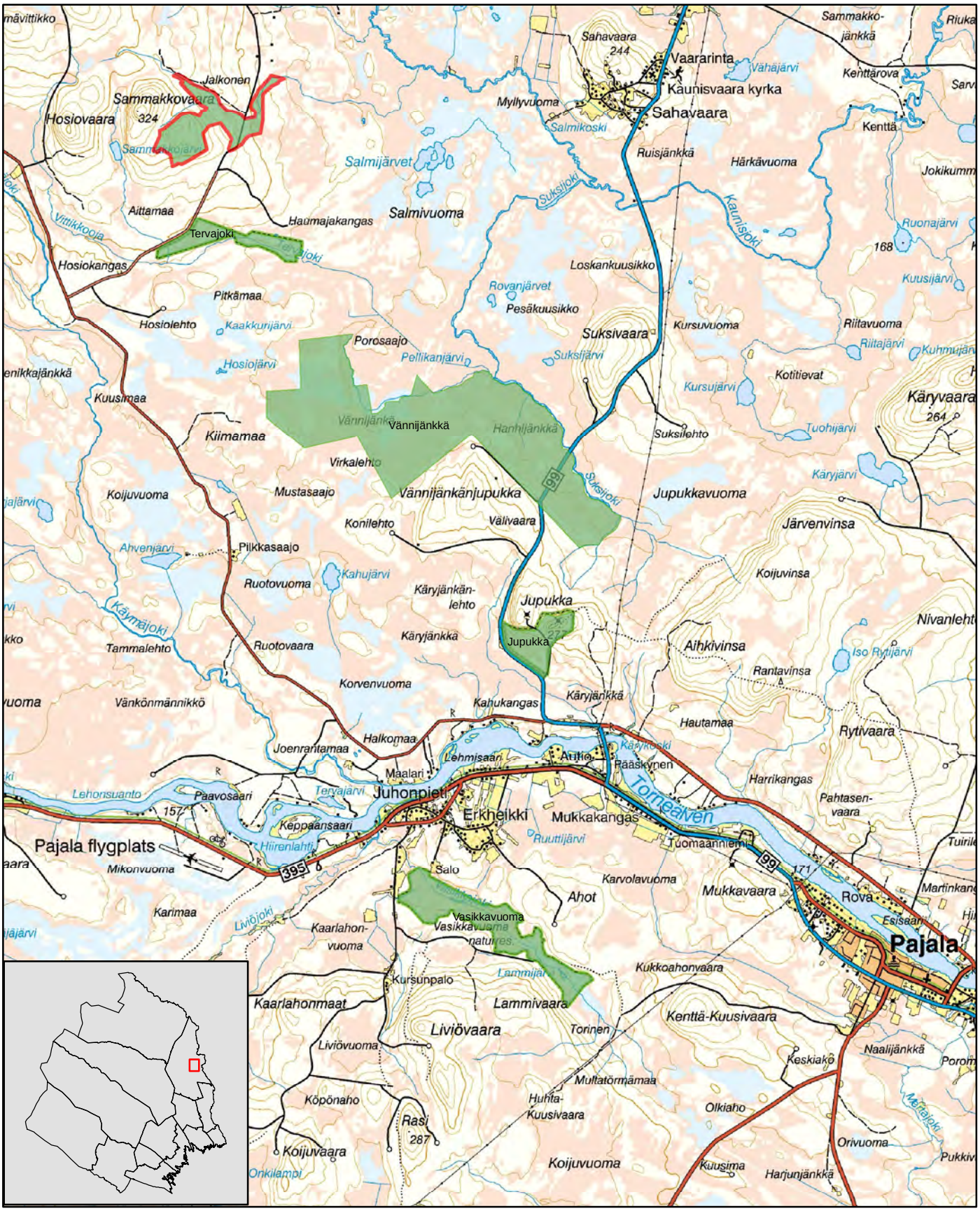

© Copyright Lantmäteriet 2011. Ur GSD - Produkter, ärende 106-2004/188

Sammakkovaara

Övriga naturreservat

0 1 2 3 4 5 6 7 Kilometer

N

Länsstyrelsen
Norrbotten

511-9016-11 NR2040453 Bilaga B

Naturreservatet Sammakkovaara

Funktionsklassning skog, Information och Tillgänglighet

Skala 1:15 000

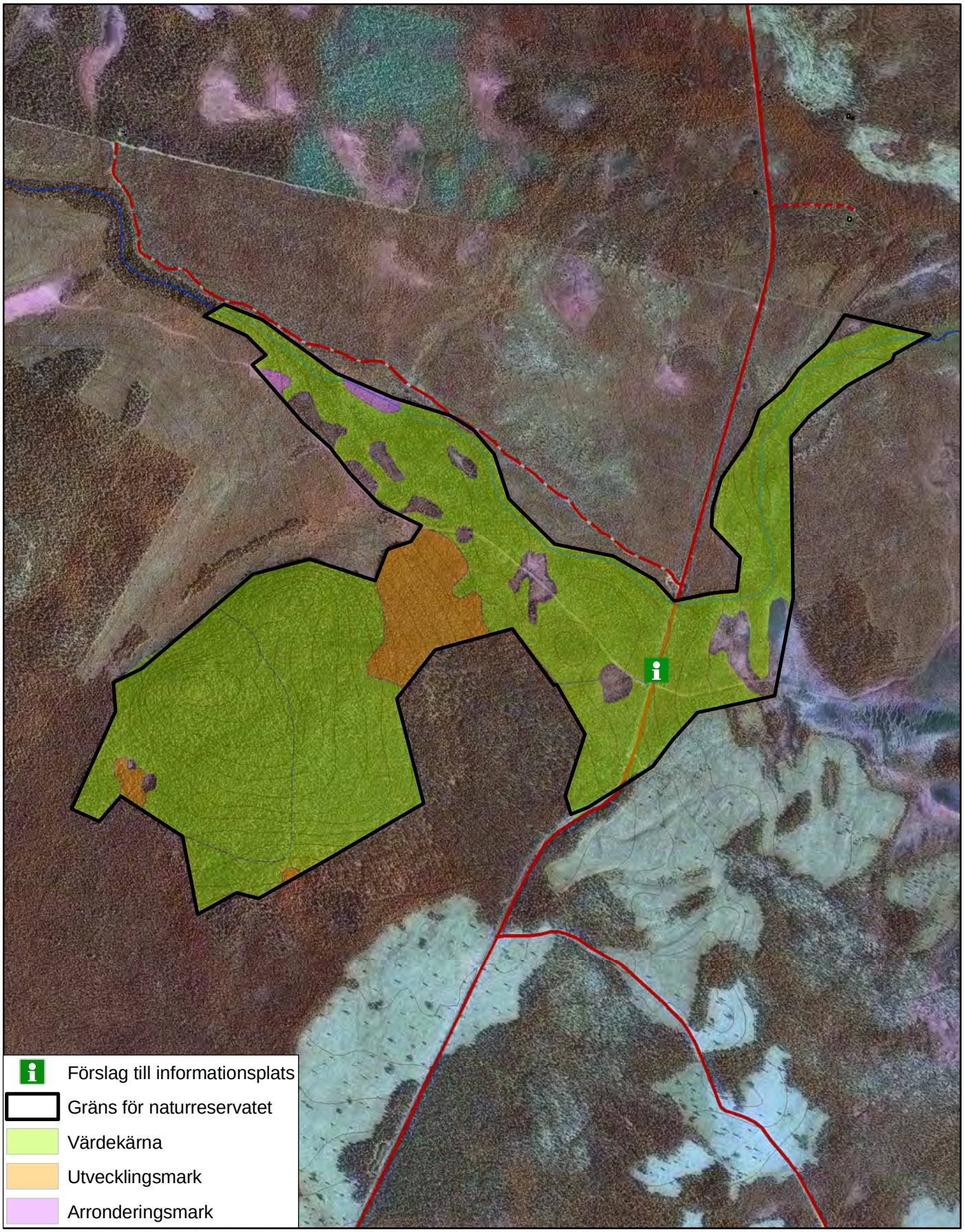

© Copyright Lantmäteriet 2011. Ur GSD - Produkter, ärende 106-2004/188

0 500 Meter

N

Artlista för naturreservatet Sammakkovaara

- signalarter och rödlistade arter

	Svenskt namn	Latinskt namn	Hotkategori
1.		*Antrodiella pallasii*	VU
2.	Brunpudrad nållav	*Chaenotheca gracillima*	
3.	Stiftgelélav	*Collema furfuraceum*	NT
4.	Doftticka	*Haploporus odorus*	VU
5.	Granticka	*Phellinus chrysoloma*	NT
6.	Garnlav	*Alectoria sarmentosa*	NT
7.	Kötticka	*Leptoporus mollis*	NT
8.	Lappranunkel	*Coptidium lapponicum*	
9.	Rosenticka	*Fomitopsis rosea*	NT
10.	Taigaskinn	*Laurilia sulcata*	VU
11.	Tretåig hackspett	*Picoides tridactylus*	NT
12.	Vitgrynig nållav	*Chaenotheca subroscida*	

Hotkategorier enligt Artdatabankens rödlista 2010. EN= Starkt hotad VU=Sårbar, NT=Nära hotad.